

Als de wereld
van uw
kleinkind
overhoop ligt,
bent u meer dan nodig

Grootste spookbeeld voor veel opa's en oma's is dat de kinderen uit elkaar gaan. Die angst neemt niemand weg, maar u bent niet helemaal machteloos. Brenda, Tom en Olga vertellen hoe zij na de scheiding een superbelangrijke rol spelen in het leven van hun kleinkinderen.

Brenda en Tom hebben een goede band met hun schoonzoon Bas. Hij is stapel op hun dochter Esther. Totdat Brenda vier jaar geleden barstjes in de relatie ontdekt. Niet veel later, barst de bom. Er is een derde in het spel. Na twaalf jaar samen te zijn geweest, verlaat Bas zijn vrouw en kinderen, Gerben (8) en Iris (6), voor een ander.

Relatie met vrouw op het werk

Brenda: "Ik voelde al een tijdje een verandering in zijn gedrag naar Esther. Hij was veel weg, kwam laat thuis en had nooit tijd voor de kinderen. Esther en Bas hadden net hun huis verkocht en stonden op het punt in hun nieuwe huis te trekken. Maar toen biechtte hij op dat hij een relatie had met een vrouw op het werk. Wat je dan voelt: verdriet, boosheid en ondanks dat ik het aangevoeld had, ongeloof. Maar ook onzekerheid. Hoe moest Esther het in haar een-tje redden? Een moeder alleen met twee jonge kinderen. Ik heb er nachten van wakker gelegen. Esther stond letterlijk met lege handen, want ze had geen huis, geen baan niets."

Tom: "Esther is een vechter. Ze gaat niet bij de pakken neerzitten. Ondanks haar enorme verdriet, moest ze voor de kinderen door. Ze vond een baan en verhuisde naar een huurhuis. Gerben bleef gelukkig op dezelfde school."

Brenda: "Wij pasten al twee keer per week op de kleinkinderen. Dit bleven we doen en we sprongen op andere momenten bij. Vooral Gerben heeft het zwaar gehad. Hij miste zijn vader enorm. Het is een jongetje dat zijn gevoelens moeilijk uit. Hij had enorme driftbuien. Esther zat er soms helemaal doorheen, want er was geen land met hem te bezeilen. Ze heeft me zelfs een paar keer gebeld omdat Gerben ontoestbaar en onbereikbaar voor haar was. Soms was het al genoeg als ik hem even aan de telefoon sprak. Dan werd hij meteen rustig. Andere keren ging ik er naar toe. Als ik binnenkwam, zag je Gerben al bijtrekken. Dan ging ik een boekje met hem lezen, om hem wat af te leiden en soms nam ik hem mee

naar huis. Bij ons thuis ging er dan echt een knop om en werd hij weer kalm. De kinderen kwamen vlak na de scheiding vaker bij ons logeren om Esther te ontlasten. Of er kwam er één, zodat Esther het andere kind even alle aandacht kon geven. Bij ons was alles zoals altijd. Iris speelde heerlijk met haar poppen en Gerben ging meestal rustig in een hoekje zitten en met zijn auto's spelen. Soms voelde ik zijn

'Een moeder alleen met twee jonge kinderen. Ik heb er nachten van wakker gelegen'

verdriet en ging ik bij hem zitten om hem te knuffelen. Bij ons had bij nooit zulke driftbuien als thuis."

Rouwproces

Tom: "Hoewel Gerben het niet zegt, merk ik dat hij zijn vader mist en dat ik heel belangrijk voor hem ben. We voetballen en tennissen veel samen. Hij vraagt altijd of ik naar zijn voetbalwedstrijd kom kijken. Vaak staat Bas ook langs de kant. Ondanks dat ik het moeilijk vind, praat ik gewoon met hem. Brenda heeft daar meer moeite mee. Het is belangrijk zo normaal mogelijk tegen Bas te doen voor de kleinkinderen. Het blijft hun vader. We

Grootouders bieden een oase van rust voor een kleinkind. *Daar snakken ze naar*

zullen ook nooit iets negatiefs over hem zeggen tegen de kinderen. Als ze bij ons zijn, vertellen ze soms over Bas en over zijn vriendin. We laten ze vertellen, maar stellen geen vragen. Onze band met de kleinkinderen is heel hecht. We leven ons ook echt in in hun wereldje. Als ze uit school komen, vragen we altijd hoe hun dag is geweest. Die belangstelling is heel belangrijk." Brenda: "Ook al hebben we het gevoel dat we in dit hele proces

'Door samen gewone alledaagse dingen te doen, hebben wij een heerlijke band gekregen'

aan de zijlijn staan en machteloos toekijken, zijn we er altijd voor Esther en de kleinkinderen. Het is voor alle betrokkenen een rouwproces, waar je gewoon doorheen moet, ook voor ons als grootouders. Maar als je ziet hoe goed het nu met de kleinkinderen gaat, dan weet je waarvoor je het doet."

Control freak

Voor Olga is het duidelijk. De geboorte van haar kleindochter Kiki (4) is het begin van het einde van het huwelijk van haar zoon Daniel met Hannah. Van een gelukkig stel veranderen ze in een gezin dat alleen maar aan het redderen

is. Dat het anderhalf jaar later in een scheiding eindigt, was alleen slechts een kwestie van tijd.

Olga: "Hannah veranderde direct na de geboorte van Kiki van een spontane, vrolijke meid in een enorme *control freak*. Het hele huis hing vol met briefjes waar de slaap- en voedertijden op stonden. Elke spontaniteit was weg. Voor mij was het moeilijk een omarol te krijgen in het leven van Kiki, want Hannah hield iedereen op afstand. Als ik Daniel en Hannah samen zag, was er altijd veel spanning. Daniel deed er alles aan om te voorkomen dat Hannah in paniek zou raken, terwijl Hannah alleen maar op hem aan het foeteren was. Kiki huilde veel, ze voelde de sfeer in huis natuurlijk haarfijn aan. Ik vond het zo zielig dat ze erbij was als Hannah zo tekeer ging. Ze hebben er alles aan gedaan om er samen uit te komen, maar uiteindelijk was het voor allebei beter om uit elkaar te gaan. Het viel iedereen op dat het veel beter ging met Hannah toen Daniel eenmaal niet meer bij haar in de buurt was. Dat is natuurlijk een trieste conclusie. De scheiding hield mij enorm bezig. Ik ben zelf gescheiden toen mijn drie kinderen jong waren. Ik heb altijd gedacht dit mag hen later niet overkomen. Nu moest ik machteloos toezien hoe zo'n lief kindje als Kiki ook gescheiden ouders kreeg."

Van het ene naar het andere huis

"Daniel past de helft van de week op Kiki. Ik vind het verdrietig hoe zij tweemaal per week van het ene huis naar het andere gesleept wordt. Eigenlijk nog zieliger dan indertijd met mijn eigen kinderen. Zij waren toen tenminste met zijn drieën. Kiki is helemaal alleen. Op de dagen dat Daniel voor Kiki zorgt, ga ik Kiki regelmatig van school halen om Daniel te ontlasten, maar natuurlijk ook omdat ik dat gezellig vind. Als ze me ziet, begint ze al te stralen. Ik breng haar naar Daniel's huis en maak het avondeten klaar. We eten dan met zijn drietjes en ik leg haar in bed. Ik vind het belangrijk om te blijven eten, zodat Kiki niet altijd met

maar één ouder eet. Verder komt Daniel elke week een keer met Kiki bij ons eten. Hoewel ik meer zou willen doen, is dat moeilijk, omdat ze de helft van de tijd bij Hannah is. Wel bel ik haar vaak en stuur ik foto's en kaarten. En binnenkort komen Daniel en Kiki logeren in het huis van mijn (tweede) man in Zwitserland."

Oma's klipoorbellen

"Om Daniel af en toe een weekend wat tijd voor zichzelf te geven, komt Kiki bij mij logeren. Dan knutselen we samen, gaan naar de dierentuin, samen in bad en koken met zijn tweetjes. En als ik me opmaak, komt ze er nieuwsgierig bij zitten. Ze vindt het ook geweldig om mijn oude klipoorbellen bij zichzelf in te doen. Door de gewone gezellige alledaagse dingen samen te doen, hebben wij een heerlijke band gekregen. We praten eigenlijk nooit over de scheiding. Wel zegt ze soms als ze bij me is, dat ze naar mama toe wil. Dat begrijp ik, het blijft moeilijk voor zo'n meisje."

"Hannah heeft sinds kort een nieuwe vriend, Paul. Ze wonen niet samen. Deze relatie doet haar goed, ik zie haar als vanouds stralen. Ik vroeg Hannah onlangs Paul mee te

nemen toen zij Kiki bij mij kwam ophalen. Zo kon ik hem beter leren kennen en ik kon Kiki laten zien dat ik normaal doe tegen de nieuwe liefde van haar moeder. Dat is voor haar heel belangrijk om te zien. Er is al zoveel in het korte leventje van Kiki veranderd, daarom wil ik haar laten zien dat ik nog altijd dezelfde oma ben met wie ze het fijn heeft en dat ik als oma haar moeder en vader en de nieuwe vriend op dezelfde manier als altijd blijf benaderen. Ze maken deel uit van mijn leven en zo ziet Kiki dat er eigenlijk niets veranderd is in de manier waarop ik over hen denk."

De namen van alle betrokkenen zijn om privacyredenen veranderd.

Wat kunt u doen?

Familie­therapeut Nelly Bakhuizen is duidelijk over de positieve rol van grootouders bij de scheiding van hun kleinkind: "Als de wereld van zo'n kind overhoop ligt, omdat de ouders scheiden, is het hebben van grootouders heel belangrijk. Gewoon het feit dat ze er zijn. Opa's en oma's bieden een oase van rust voor een kleinkind. Daar snakken ze naar. Daar is het vertrouwd. Dat is de plek waar ze zich veilig en rustig voelen, gewoon kind kunnen zijn, los van de dagelijkse zorg en spanningen. Bovendien is het de plek waar ze hun hart kunnen luchten, boos mogen zijn, en zelfs stout. Laat de teugels daarom wat vieren en ga niet teveel opvoeden. Als ze geen zin hebben hun bord leeg te eten, of gewoon de hele middag televisie willen kijken, laat ze maar. Het is voor de kinderen heerlijk om alle

spanning van thuis even achter zich te laten. Het is heel belangrijk dat ze bij opa en oma hun ouders niet hoeven te verdedigen en ook niet het gevoel hebben dat ze tussen ouders en grootouders in staan of een verzoenende rol moeten aannemen."

Onpartijdig

"Daarom is het voor grootouders verstandig om zich onpartijdig op te stellen, hoe moeilijk dat soms ook is. Het afwijzen van de schoondochter of schoonzoon helpt niets. Probeer over de scheiding heen te kijken, want die ander blijft de vader of moeder van uw kleinkind(eren). Zo maakt u het uw kleinkind makkelijker. Als u het aankunt, laat gewoon foto's van het gezin staan. Daar snakken kleinkinderen soms naar. Thuis zijn mogelijk alle herinneringen aan de periode voor de scheiding verwij-

derd. Zoek contact met de andere grootouder(s) en stem onderling af hoe jullie de kleinkinderen kunnen helpen. Misschien dat het ene stel de kleinkinderen de ene week wat meer kan opvangen of helpen met huiswerk en het andere stel de andere week. En probeer afspraken met elkaar te maken over het bezoeken van verjaardagen en andere feestdagen. Voor de kleinkinderen is het fijn als er niet teveel verandert nu hun ouders uit elkaar zijn. Waak ervoor het verdriet te compenseren met grote cadeaus. De kinderen hebben er meer aan dat u er voor hen bent. Hoe moeilijk het ook is als er een ander in het spel is bij een of beide ouders, zorg voor een neutrale houding. En als de kleinkinderen klagen over de nieuwe partner, luister naar ze en laat ze stoom afblazen. Dat is meestal voldoende."